

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Zlatá vredne besede za kmetovalca.

Resnično so zlata vredne besede imenitnega profesorja Töckhardt-a, koje je govoril o njegovih kemičnih poljedelskih govorih, katere naj bi si vsaki kmetovalec z velikimi črkami za ušesa zapisal: „Kmetovalec, kateri kupuje guano, koščeno moko, gips i druga umetna gnojila, je pravi zapravljivec, kajti on si kupuje za težko pridobljeni denar tisto stvar, katero bi on lahko zastonj dobil v svojem dvorišču — gnojišču, — ako jo ne bi pustil iz njega odtekat po cesti itd. In kmetovalec, kateri odpadke v hiši in v hlevu dobro ne zbira in ne shrani, dela ravno tako, kakor rudar, kateri ne še svetlo, pa vendar srebra bogato rudo proč meče, zato ker se ne sveti, kakor čisto jasno srebro“. — Zapomnimo si te besede.

Mnogo, mnogo se je že pisalo o gnoju, ali vse to je glas vpijočega v puščavi, da si je vender ravno gnoj steber kmetijstva. Vkljub vsemu temu se vidi, kako malo se za-nj dela, kako leži razmetan okoli in okoli hiše i hleva, ter se tako suši in izpuhti vse redilne snovi iz sebe. Z gnojnico je pa še stokrat gorše, pusti se odtekat čez cesto ali pa v kak drug kot, ter tako gre pod nič ona stvar, iz katere prihaja večina naše hrane.

Naredite si torej, če že družega ne, vsaj eno prostorno jamo za hlevom, ali kjer je za to bolj pripraven i bližen prostor, ter zraven tega še eno globokejšo jamo, kamor se vam bo gnojnica scejala. Kadar izkidaš hlev, pograbi še dvorišče in vse, kar vidiš okoli posestva, da ni za drugo, ter tako vse lepo zravnaj na štiri vogle, vzemi si vola ali kravo ter pogazi dobro svoj izkidani gnoj, nazadnje pa še iz jame z korcem polij kup — gotovo ti ne bode žal za ta majhni trud. Po zimi pa, ko nimaš družega posebnega dela, vozi gnojnico na svoj travnik, ter se ti bode tako stoterno trud izplačal. Gnoj je najbolje kar le mogoče frišnega na njivo voziti, ker se tako v frišnem gnoju redilne stvari, kakor n. pr. amonijak i oglenčev kislec tako hitro ne izpuhte, in da se toplina v gnoju obdrži, da v zemlji popred zgnije.

Kjer pa gnoja primankuje, delati se morajo pridno preore, — prahe, — ker stari pregovor pravi: praha gnoji pol njive, kar je tudi resnično in ravno zdaj se že zamore pričeti s tem delom.

Dac na žganje.

Deželni in državni poslanec g. V. Pfeifer nameraval je koncem julija obiskati svoje volilce pa ga je bolezen zadržavala, da je moral poiskati si mrzle koplje, da si pridobi trdno zdravje. 3., 4., 5. in 6. sept. pa mu je bilo vendar mogoče obiskati svoje volilce, kolikor je pač mogel v tem kratkem času. Pojasnil jim je državno postavo od 20. junija t. l. gledé davka na žganje. Omenjena postava ima v §. 5. olajšavo, po kateri je vsak posestnik davka prost do 56 litrov domačega žganja (iz sliv, drožij, češenj, breskev itd.) za domačo porabo.

To postavo je moral državni zbor skleniti, dasiravno se je dolgo branil, kajti vlada je potrebovala 50 milijonov za vojno pripravo.

Bilo je voliti med dvema neprijetnostima, ali povikšati direktni davek (hišni, zemljiščini, pridobitveni in dohodninski), ali pa seči na žganje. Poslednje je obveljalo, ker manj obtežuje davkoplačevalce. Državna postava oproščuje 56 litrov, deželna postava pa jemlje v tekočem letu davek od slehernega litra slivovke, če tudi jo gospodar in njegovi ljudje doma uživajo. Ta določba je pretrda, ker uničuje sadjerejo in ne spodbuja lotiti se tega glavnega pridelka narodnega gospodarstva, ki je tem bolj potreben, čem bolj trna uš pokončava vinograde, ki jih bode treba nadomestiti po nekaterih mestih za drugi nasad nepripravnih, s slivami, breskvami itd. Ko bi pobirala deželno naklado dežela sama po svojih ljudeh, ne pa dajala v zakup, ne bi bila segla na domači pridelek, kateri je bil deželne naklade prost vsa prejšnja leta. Da se tedaj v deželno postavo sprejme jasna določba, katera po podobnosti državne postave oproščuje davka domači pridelek za domačo porabo, je poslanec sestavil prošnjo na deželni zbor, katero so podpisale dosedaj le občine: Črnomelj, Dragatuš, Vinica, Loka, Gradac, Metlika, Suhor,

Rudolfovo, Toplice, Brusnice, Št. Jernej, Raka, Krško. Na druge občine se enaka prošnja razpošilja v podpis.

Omenjene prošnje bode poslanec izročil v prvi seji deželnega zbora ter si prizadeval, dobiti večino poslancev, da se sprejme omenjena olajšava v deželni zakon.

Deželno sadno razstavo v zvezi s poskušnjo kranjskih vin,

ki bode od 17. do 21. oktobra 1888 na starem strelišči v Ljubljani, priredi c. kr. kmet. družba kranjska v proslavo štiridesetletnice vladanja Nj. vel. presvetlega cesarja Frana Josipa I.

Kranjski sadjarji in vinarji!

Po želji presvetlega našega vladarja samega, da bi narodi slavili štiridesetletnico njegovega vladanja s podjetji, ki pospešujejo gospodarski razvoj države avstrijske, ukrenil je veliki zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske proslaviti ta praznik z razstavo, katera naj bi pospešila za Kranjsko toliko važno sadjarstvo in vinarstvo.

Sadjarji in vinarji! Nihče, kdor le količkaj vzmore, naj ne zamudi te slovesne prilike ter naj pomaga podpisani družbi, da doseže prekrasni a težavni namen, s katerim je zasnovala razstavo.

Deželni sadni razstavi bode pokazati, dokle smo dosedaj dospeli v sadjarstvu, in katere sadne vrste se najbolj ponašajo ob raznih razmerah na Kranjskem, da dobodemo tako podlago, na kateri hočemo v prihodnje pospeševati sadjarstvo. Razstava nam pa bode tudi ugodna prilika, da vsaj pričenno urejati slovenska sadna imena ter da jih spravimo v soglasje s pomologijskimi imeni.

Podpisana družba se bode pa ob enem potrudila, da pokaže obiskovalcem razstave dejansko, kako so napredovali po drugod v pretvarjanji sadja, da ga laže razprodavajo in umno uporabljajo. Razstavljeno orodje in stroji bodo obiskovalce razstave poučili o tem prevažnem oddelku sadjarstva.

Šolskemu vrtnarstvu v prosep priredi podpisana družba posebno razstavo šolskih vrtov.

Vinska poskušnja bode obiskovalcem dala priliko, da bodo poznali naša pristna vina dolenska, vipavska in vremska. Tako se bode oživila vinska kupčija ter izpodrinila škodljivo tujo konkurencijo.

Razstava, na katero smejo pridelke in izdelke svoje poslati samo Kranjci, sestavljena bode iz naslednjih oddelkov:

A. I. Razstava svežega sadja.

II. Razstava sadnih izdelkov (suho in vkuhano sadje, sadno žganje itd.).

III. Razstava drevesničnih pridelkov (divjaki in razne druge podloge za cepljenje, cepljeno drevje itd.).

IV. Razstava sadjarskega orodja in strojev. Na to razstavo smejo poslati izdelke svoje tudi tovarnarji zunaj Kranjskega.

V. Razstava šolskih vrtov.

B. Vinska poskušnja. Ta poskušnja bode tako urejena, da bodo imeli posamezniki, cele občine, okraji ali kmetijske podružnice posebne ograjene prostore (pokušalnice), koder bodo točili svoje pridelke.

V vseh oddelkih je podpisana družba poskrbela za obilo odlikovanj.

Ob razstavi, katera bode odprta tudi zvečer, bode ob enem velika efektna loterija.

Natančen program o razstavi bode priobčen ob pravem času.

Sadjarji in vinarji! Nihče naj se ne zanaša na drugega; vsak pokaži sam, kaj vzmore, ker letako bo mogoče na razstavi videti, kakšno je v resnici kranjsko sadjarstvo in vinarstvo.

Kdor misli kaj razstaviti, naznani naj to precej c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, katera prijavi potem vsakemu posebe vse natančno, kako se mu je ravnati. Oglasi se sprejemajo najkasneje do 20. septembra t. l.

Na delo torej, domoljubni gospodarji, da častno popraznujemo veliki avstrijski god, ob enem pa izkažemo hvaležnost do našega vladarja, ki je toliko storil za kmetijski stan, in čigar dobrotljivost slavi malo da ne vsaka vas na Kranjskem.

C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Cesarska slavnost „Slovenskega pevskega društva“ in „Pedagogiškega društva“ v Krškem.

Minolo nedeljo se je v Krškem vršila slavnost, slavnost redka, kakoršne naše mesto še ni doživelo nikoli. Odbora „Slovenskega pevskega društva“ in „Pedagogiškega društva“ sta namreč sklenila 40letno vladanje našega cesarja proslavljati po vsem dostojno, veličastno, in sicer v Krškem. Danes smeta oba odbora s ponosom gledati na nedeljsko svečanost, kajti v kljub vremenski ujimi završilo se je vse tako povoljno in krasno, kakor sploh pričakovali nismo.

Krški slavnostni odbor pod načelništvom za to svečanost neumorno delajočega gospoda okr. glavarja H. Veigleina in tajnika gospoda T. Romiha je delal neprestano mesec dnij ter za to praznovanje priredil vse, kar je bilo potrebnega. Ni se bal niti truda, niti velikanskih troškov in ne skrbij, ki jih je imel pri delu.

Poveljnik topničarskega oddelka v Žadovinjeku poleg Krškega je slavnostnemu odboru prihitel na pomoč s tem, da je radovoljno prepustil mu več vojakov na razpolaganje, kateri so celih 14 dnij marljivo delali in priredili vse, kar je bilo za

slavnost potrebnega. Postavili so na šolskem trgu velik ôder za 300 pevcev in godbo, na cesti mej šolo in cerkvijo velikansk slavolok, sličen onemu v Zagrebu na Jelačičevem trgu, postavljenemu povodom potovanja cesarjeviča Rudolfa in cesaričine Stefanije na Hrvatsko. Polovico mesta od cerkve do konca okr. glavarstva poslopja so vojaki prepregli z venci, zastavami in lampijoni, zvezanimi na drogih. Nikdar še ni bilo mesto tako olepšano. Meščanstvo se je tudi potrudilo svoje hiše ozaljšati z zastavami in zelenjem. — Zadnji trenotek še, ko smo zgubili ves up do boljšega vremena, nam je zopet iz zadrege pomogel zgoraj omenjeni vojaški poveljnik in nam poslal vojakov, ki so v par urah napravili na Gregoričevem vrtu nov ôder za pevce in godbo. Za to preprijazno pomoč bodi na tem mestu vrlému gospodu častniku izražena pristrčna zahvala! Vsa čast tudi pridnim in delavnim vojakom!

Nekaj gostov je došlo že na petek zvečer. Prišli so slovenski pevci iz vseh bližnjih in daljnih krajev na Krško. Posebno čast pa tistim vrlim pevkinjam iz zelenega Štajerja, koje se niso ustrašile ne daljnega pota, ne slabega vremena. Te naj bodo mnogim drugim iz bližine vzgled in vsodbujajo, kadar je treba rešiti čast slovenske domovine.

Največ udeležencev je prišlo zjutraj s poštnim vlakom s Štajerskega, iz Ljubljane itd.; dalje pa z vlakom ob 10. uri iz Brežic in nekaj iz sosedne Hrvatske. Sprejeli in pozdravili so jih člani „Krškega slavnostnega odbora“. Lilo je neprenehoma. Ob 9. uri je bila slovesna maša v mestni vikarijatski cerkvi.

Po maši smo se podali v šolo, kjer je „Pedagogičsko društvo“ otvorilo „prvo slovensko stalno učilsko izložbo“.

Na to so se vsi pevci zbrali k skupni vaji v sobi bralnega društva. Voditeljstvo je prevzel znani pevec g. Stanko Pirnat iz Brežic.

Ob 1 uri se zberemo k skupnemu obedu (banketu) na vrtu gosp. Gregoriča. Po izvrstnem govoru g. Lešnika poprime za besedo naš vrli okr. glavar, preblag. gosp. Veiglein ter v lepi in čisti slovenščini napije slovenskemu narodu, omenjajoč neomahljivo udanost in zvestobo do prestola in cele habsburške hiše. Ob jednem se zahvali „Slovenskemu pevskemu društvu“ za lojalnost, spodbujajoč jo, naj še v prihodnje goji lepo slovensko petje. Dalje je tudi govoril gosp. poslanec profesor Šuklje. Mej banketom je vojaška godba svirala nekaj komadov.

Po kosilu je bil koncert. Pevci so peli dobro in lepe pesmi, godeci izvrstno godli. Le škoda je bila, da so bili ostali na Gregoričevem vrtu, da niso bili šli pred šolo na javen trg. Gotovo ostane ta praznik vsem udeležiteljem vedno v prijetnem spominu.

Prošnje Dolenjcev do deželnega zbora.

10. t. m. otvoril se je v Ljubljani zopet deželni zbor, ki broji veliko število domoljubnih slovenskih poslancev, katerim je na čelu novi deželni glavar, g. dr. Poklukar, znan domorodec že iz burnih časov ranjkega Bleiweisa. Dolenjci so se vselej z zaupanjem obračali do svojega deželnega zastopa; to storé tudi letos, ko jih nove in stare nadloge tarejo. Dolenjec ima sicer, kakor znano, lepo pokrajino, a vendar večinoma le v revščini živi. Zemlja je dobra, kolikor jo ima; toda vsi posestniki, kmetje in kočarji imajo le male grunte; vsaj šteje Dolenjska naj več le četrt gruntarje; veliko jih je, ki imajo le male koščke zemljišča, njiv ali vinogradov. Le toliko pač imajo, da si le s težkim, težkim trudom pridelajo in prislužijo pičli vsakdanji kruh. Da bi kaj pridelkov v denar spravili, na to skoraj misliti ni. In če dobi male svotice, treba jih je koj dati za davek, obleko, obutev itd. Sicer pa dolenjski pridelki prave cene nimajo, zlasti v krajih, ki so oddaljeni od železnice.

K tem starim našim nadlogam pridružile so se še nove: trtna uš hudo razjeda vinograde od kraja, in visoki davek na žganje jemlje vrednost sadju, posebno češpljam, zlasti ko se mora plačevati dac (deželna naklada) še od tistega domačega pridelka, ki je namenjen za domačo porabo, za použitek doma. Zavoljo tega se obračajo letos Dolenjci na naš deželni zbor, do katerega imajo veliko zaupanja, da jim na pomoč priskoči v vseh zadevah, v katerih se le od njega največe podpore nadejati smejo: Te zadeve pa so: dolenjska železnica, podpore za nasad novih vinogradov na mestu starih, od uši uničenih, olajšava pri dachu na žganje, uravnava Krke itd.*) In še eno važno zadevo bi sprožili. Kmet mora včasih na posodo vzeti; pri takih stiskah vzame denar, kjer koli ga dobi. Plačati mora pa večkrat silno visoke obresti. Za take ga dobi pri oderuhih. Dobi na posodo denar tudi pri hranilnici, n. pr. pri kranjski, pri kočevski. Ali ti zavodi in privatne osebe dolg vknjižujejo. To pa kmeta veliko stane in grunt njegov izgubi s tem veliko svoje vrednosti. Temu bi se v okom prišlo s tem, da se ustanovi v slehernem sodnijskem okraju posojilnica, posojilnica, ki ne vknjižuje posojenega denarja. Take posojilnice bi se dale pa samo z deželno pomočjo osnovati. Dežela naj bi za osnovanje posojilnic odločila malo svoto za vsak okraj v namen pokritja ustanovnih stroškov, ali pa naj bi novim posojilnicam dala brezobrestno nekaj stotin na razpolaganje. To storé že nekatere dežele gledé enacih denarnih zavodov, n. pr.: Spodnja Avstrijska, Štajerska, itd.

*) Vse te zadeve so tudi postavljene že od deželnega odbora na dnevni red.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Domoljuba zelo veseli, da so posebno Slovenci letos pokazali pri lepih in dragih slavnostih, katerih pa še nikakor ni konec, kako ljubijo sedanjega vladarja, ki je res pravi oče svojim narodom.

Presvetli cesar se je podal na Hrvaško v Belovar k velikim vojaškim vajam. **Cesaričina Štefanija** pa potuje po zahodnem delu te dežele.

Slovensko telovadsko društvo **Sokol** v Ljubljani je praznovalo bivša dva praznika na lep način svojo petindvajsetletnico. Počastili so društvo tudi vrli Čehi — bilo jih je 80 — in koroški in štajarski sokoli.

Zdaj zboruje večina avstrijskih **deželni zborov**. Naš kranjski se je pričel 10. t. m. s slovesno sv. mašo v stolnej cerkvi. Posla ima dovolj; prepričani smo, da bodo naši poslanci storili svojo dolžnost.

Štajerski deželni zbor je pretresoval vprašanje, kako bi se nesreči, prizadeti po trtni uši, opomoglo. Nasvetujejo nasad ameriških trt — in menda je res ne bode druge pomoči.

V **Koprskem** okraju v Istri je bil v deželni zbor izvoljen narodni poslanec **Flego**.

Čehi imajo dvoji strank, **Mladočehi** in **Staročehi**; vsaka si prizadeva, ljudstvo na svojo stran pridobiti. Prvi imajo narodnost brez vere — drugi — Staročehi hočejo ohraniti od očetov podedovano vero. Kedo ima prav, pač ni težko uganiti!

Kaj je novega po širokem svetu?

Memški škofje so poslali papežu pismo, v katerem slovesno obsojajo krivično italijansko novo postavo, po kateri hoče Italija usta zamašiti katoliškim duhovnom, da bi tem laglje dalje vganjala krivico zoper sv. očeta.

Nemški cesar pride na Dunaj, od koder se bo podal v Rim.

Kancelar **Bismark**, ki je toliko za Nemčijo storil pa tudi marsikoga krivično udaril, bode zavljal visoke starosti odstopil.

Avstrija je zapovedala, da smejo iz Rusije k nam le tisti potniki, ki imajo od naših konzulov podpisane potne liste. To dela mnogim velike težave.

Srbski kralj Milan potuje po svetu, bil je tudi na Kranjskem, na Bledu, v Postojni; šel je tudi v Opatijo (v Istri) in odide še v toplice **Gleichenberške** na Štajerskem. Menda doma nima pokoja, ker se hoče lahkoživec ločiti od svoje zakonite žene **Natalije**?!

Na **Bolgarskem** nekaj vre, a ne ve se, kaj prihodnost prinese. Ubogi Bolgari! — denarja ni, reda ni — pač pa splošni strah, kaj pride.

S **Francoskega** je odpotoval znameniti general **Bulanžé** nekam po svetu, kar daje ljudem

veliko premišljevanja. Ta general je videti velik pustolovec; ali ker je na Francoskem vse nekako zmedeno, vtegne še postati imenitna oseba — vsaj predrznosti mu ne manjka.

Piše se nam:

Iz Šempetra pri Novomestu. — Dne 1. sept. okoli ene ure zjutraj nastal je pri posestniku **Fr. Juncu** ogenj. Akoravno je veter proti nasprotni strani pihal, razširil se je ogenj nenadoma hitro in upepelil v kratkem času sedem posestnikov z vsemi gospodarskimi poslopji in enege kajzarja, skupaj 23 poslopji. Poslopja bila so polna krme in žitnice polne žita, tako, da trpé veliko škodo pogorelci, ki so bili trdni kmetje.

Na pogorišče prihitela je takoj, ko je ogenj zaznala, požarna bramba iz Novega mesta z **brizgalnico**, a rešiti ji ni bilo mogoče ničesar iz gorečih poslopij, zato je gledala le, da obvaruje sosedo, kar se ji je tudi posrečilo in za kar se vsi obvarovani vaščani pristrčno zahvaljujejo. Tudi žandarjem iz Novega mesta, ki so čudovito hitro prihiteli in potem z belocerkovskimi žandarji, celi čas vodili gašenje, gre velika zasluga, da se ogenj ni razširil dalje.

Zavarovani so bili štirje pogorelci. Eden pri banki „**Slaviji**“ in drugi pri „**Graškej** **vzajemnej** **zavarovalnici**“, štirje pa nič.

Kako je ogenj nastal, ne ve se še na tanko. Zapazil ga je prvi naš vrli župan **gosp. F. Bojanc**, ter potem vsem spečim vaščanom pretečo nesrečo s krikom naznanil.

Pogorelci so reveži, usmilit se jih!

(Darove rade sprejemajo „**Dol. Novice**“).

Iz županije Dvor 5. avg. — Kakor drugod tako se je tudi pri nas jako slovesno obhajala 40letnica vladanja presvitlega našega cesarja. Vdeležili so se je občani zlasti tudi fužinski vradniki. Počastilo nas je tudi mnogo gospodov iz **Žužemberka**. Šolski otroci so bili pogoščeni in obdarovani, da se bodo še dolgo spominjali cesarjeve slavnosti.

Iz črnomeljske okolice 5. sept. — Jesen je pred vrati, kmet se mora povprašati, kaj sem pridelal, kako bom sebe in svojo družino prihodnjo zimo preživil, kako bom davke plačal itd.? Žalibog moramo reči, da je pri nas vse srednje: pšenica, rž, koruza vse srednje; grozdje je suša stisnila, (Drugod je pa dež, palež, premrzeli juli škodoval. Ur.) dež pa je le malo taisto popravil; jabelk je srednje, sliv ali češpelj pa dovolj. Vseh sliv ne moremo svežih povžiti, pa tudi ne posušiti in prodati, treba je skrbeti, da jih spravimo v dnar ter davke in druge potrebe pobotamo — ali — grozni so davki na žganje, 2 gl. od kotla tropin, 3 gl. pa na slive od kotla, kje pa je kotel,

kje so drva, kje žganjar itd.! Zdaj pa naj kdo govori še o toliko čislanjem in od vseh strani tako zelo priporočenem sadjarstvu!

In tako smo prišli h koncu. Kmet bo moral slive in tropine preč vreči, mesto kozarec prave in dobre tropinovice in slivovice povžeti. Saj pri nas ni kakor n. pr. v Galiciji, kjer se žganje ponareja in s taistim človeštvo trpinči in uničuje. Ta davek ne more tako obstati, sicer smo kmetje zatrti. Prosimo, slavni deželni zbor naj stvar prevdari in nam po mogočnosti breme olajša. Prosimo!

Belokranjski kmet.

Iz Dobljč pri Črnomlju. — V nedeljo t. j. 12. avg. t. l. je naša Čitalnica naredila veselico. Najprej je učitelj gosp. Fran Ština nam razlagal o trtni uši, namreč kedaj, odkod in kako se je v naše kraje zatrosila, kako jo je moči spoznati, kako škoduje in kako se odpravi. Ogleдали smo tudi uničevalko naših vinogradov z drobnogledom. Potem so popevali od predsednika gosp. Antona Kupljena povabljeni dijaki razne pesmi, vrstili so se govori, razgovori o kmetijstvu itd.

Od slovensko kočevske meje 9. sept. — Dobili smo šol: imamo v Dobljčah eno, eno pa v Petrovivasih, poprej pa je že bila ena „šulfereinska“ šola v Mavrlu. V naših javnih šolah je podučni jezik seveda slovenski, v maverlenski pa nemški. Podučuje se pa v tej tudi slovenščina.

Iz naših krajev je odšlo mnogo ljudi, posebno mladih, v Ameriko iskat si kruha in nove domovine. Nekateri imajo srečo in dokaj denarja domov pošiljajo, mnogi pa ali se s praznimi rokami vrnejo ali pa popolnoma ponesrečijo n stare domovine ne vidijo več. — Vina ne bo kaj dosti, samo da bi ta mesec lepo vreme imeli, da bi vsaj ovo grozdje, kar ga visi, dobro dozorelo. Tudi nam preti trtna uš, potem ne bodo Kočevci in Ribničani s polnimi vozovi vina po naših cestah več vozarili! Morebiti nas pa še Bog vendar ove nesreče obvaruje in trtno uš kolikor toliko odvrne, k čemur tudi mi hočemo pripomoči in visoko vlado pomoči prositi, katera nas bode brez dvojbe uslišala, samo da ne postanejo naši vinogradi kraška tla. Bog obvaruj! Slov. koč. mejaš.

Iz Krasinca v Belokrajini. — Ena najlepših vasi Podzemelske župnije je Krasinje. Vas, ki se razteza med rodovitnim poljem na Kolpi, ima 50 hiš. Na zapadno-južnej strani na malem holmcu vzdiguje se mala, a krasna hiša Božja, posvečena sv. Antonu. Ljudje so zelo marljivi, postrežljivi, gostoljubni in iz srca udani svojemu presvitlemu vladarju. 19. dan t. m. pokazali so, dasi so poljedelci, svojo iskreno domoljubnost in udanost svojemu presvitlemu vladarju.

Kakor se po mestih velikanske slavnosti v proslavo 40 letnega vladanja Nj. veličanstva Fran Josipa I. obhajajo, tako tudi male vasice po svo-

jej zmožnosti, pa vsaj glavna stvar pri tem je — srce.

V nedeljo 19. t. m. zvečer kurili so krasinski fantje z dovoljenjem občinskega predstojnika Matije Kambiča in pod nadzorstvom obč. svetovalca Mikota Galoveca velik kres. Miko Galovec preskrbel je tudi strelnega prahu in „možnar“, da so pri kresu pokali (streljali), da se je v tihej, mesečnej noči daleč po okolici razlegalo. Fantje stopili so v kolo okoli ognja ter prepevali mile, ljubko doneče pesnice, med drugimi:

Fantje mi smo mi,
Slovenske korenino.
Po naših žilah toče kri
Do naše domovine.

To je trajalo od mraka pozno v noč. Pri vsakem strelu razlegalo se je bujno klicanje: „Živijo, živijo Fran Josip! Protí polnoči končali smo kres s silnim strelom, z glasnim trikratnim „živijo“ in srčno željo: „Bog živi in ohrani nam našega presvitlega vladarja še mnogo let!“

Iz Trzina 25. avgusta. — Drage Dolenjske Novice, sprejmite tudi iz našega kraja kratek popis slavnosti, ki se je vršila 12. avgusta 1888 v proslavo 40 letnega vladanja Njega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. Za to redko slavnost se je že v saboto vsa vas lepo okinčala in raz majev pa so vihrale velike zastave. Zvečer je bila vsa vas v lučicah ob 9. uri je pa po vasi igrala godba Domžalske požarne brambe. Drugi dan bila je ob 1/2 10. uri sv. maša in blagoslovljenje šolske zastave. Pri maši peli so šolarji.

Popoldan ob 4. uri bila je slavnost na prostem na vrtu gosp. Narobeta. Tukaj sta nam gospoda učitelj in katehet razložila pomen slavnosti, otroci so pa prav lepo deklamovali. Vmes je svirala Domžalska godba. Potem so bili pridnejši otroci obdarovani z mašnimi knjigami in slavnostno knjižico „Naš cesar Franc Jožef“, koje sta delila visokorodni gospod baron L. Liechtenberg in njegova gospa soproga. Nazadnje bili so še otroci pogosteni s kruhom, vinom in pečenko. Ljudstvo pa si je zbralo primernih prostorov ter se tukaj radovalo pri kaplici dobrega vinca. Tako nam je minul hitro vesel dan, katerega ne bode niti mlado niti staro nikoli pozabilo, kajti šlo je od ust do ust: „Kaj tacega še ni bilo v Trzinu“.

Domače vesti.

(Premembe pri uradnikih). G. knjigovodja Gracar v Novem mestu je šel v pokoj, na njegovo mesto pride g. Bevc iz Črnomlja, kamor gre gosp. Bavdek iz Krškega. G. pl. Fladung gre od krškega okrajnega glavarstva v Ljubljano k deželni vladi.

(Premembe pri profesorjih.) Gosp. Anton Derganc, profesor v Novem mestu, premeščen je na Ljubljanski gimnazij, gosp. profesor Valentin Ambruž iz Kočevja v Novomestu. Na njegovo mesto pa pride g. Fr. Dörfler, profesor v Krumlovu.

(Učitelj Ivanetič) iz Drage je šel zopet nazaj v Bosno učiteljevat.

(Premembe v posestvu.) Graščino Škrljevo nad Šentrupertom kupil je gospod Ant. Pavčič, radučitelj v Šentrupertu — za 650 gld. menda. Pri graščini, t. j. pri gradú je samo nekaj vrtov še.

(† Umrla) sta dne 31. m. m. gosp. Viljem Dollhoff, umirovljeni c. kr. okrajni glavar in bivši deželni poslanec kmetijskih občin Ribniških in Kočevskih, in gospod dr. Ernest pl. Lehmann, umirovljeni svétnik više sodnije v Gradcu. Bil je vedno blag in obče priljubljen gospod ter si je sosebnost ob času svojega umirovljenja mnogo zaslug pridobil pri ubogih in pri ustanovitvi dobrodelnih zavodov. — Oba sta v Ljubljani umrla in sta bila rojena Novomeščana.

(Učiteljski zastopniki) v c. kr. okrajnih šolskih svetih so letos na novo voljeni, in sicer v krškem okraju gg. Gabršek in Gršak, v novomeškem gg. Koncilija in Franke, v kočevskem gg. Pavčič in Windiš.

(G. poslanec Pfeifer) je potoval po črnomaljskem, novomeškem, krškem okraju, koder je poizvedoval o željah svojih volilcev. Na Vinici so bili g. poslancu prav hvaležni, ker jih je podpiral, ko so bili pogoreli.

(Vabilo) k veselici, katero priredi trg Žužemberk v spomin 40letnega vladanja Nj. Veličanstva in uživotvorjenja „prostov. pož. brambe“ v Žužemberku s sledečim sporedom: 22. sept. zvečer ob 9. uri: Razsvetljava trga, užiganje umetnega ognja in mirozov. 23. sept.: O 5. uri zjutraj budnica. Ob 9. dopoldne sprejem došlih gostov. Ob 10. slov. sv. maša, katere vdeleži se „prostov. pož. bramba Žužemberska“ polnoštevilno; po maši blagoslovljenje brizgalnice. O polu 1. popoldne banket v gostilni gospe Vehovčeve. Ob 3. uri posvetovanje o ustanovitvi posojilnice za Žužemberk in okolico. O polu 4. začetek ljudske veselice pri ugodnem vremenu na „Velikem vrtu“, pri neugodnem v gostilni gosp. Fr. Pehanija. Godbeni del oskrbuje vrla godba Novomeška pod osobnim vodstvom izvrstnega kapelnika. — Kovert pri banketu stane 1 gld. 20 kr. Radi vdeležbe k banketu oglasiti se je vsaj do 21. sept. pri odboru požarne brambe. K obili vdeležbi vabi p. n. občinstvo najljubdeje Veselični odbor.

(Premovanje konj) dne 12. sept. za politične okraje Krško, Rudolfovo in Črnomelj ni bilo v Šent Jerneji, ker je bilo ondu nekaj konj

smrkavih, ampak v Rudolfovem. Zaradi omenjene bolezni kontumacovani konji iz vasij: Drama, Roje, in Mihovci so bili od premovanja izključeni.

(Premovanje govedi) za politični okraj kočevski, ki je bilo 16. avg. v Ribnici, obneslo se je v vsakem oziru prav dobro. Živine je bilo nad 150 glav. Darila za lepo živino dobili so naslednji gospodarji: Za lepe bike: Ivan Mentil v Koč. Reki; Franjo Škulj v Žagi; Matija Dejak v Gorenji vasi; Franjo Lovšin v Sušjem; Franjo Tanko v Dolenji vasi, Matija Krauland v Gor. vasi na Kočevskem. — Za lepe telice: Franjo Andolšek v Poljanah; Josip Tanko v Slatniku; Franjo Prijatelj v Gorenji vasi; Teodor Rudesch, grajščak v Ribnici; Franjo Pucelj v Goriči vasi; Andrej Podboj v Ribnici; Franjo Lavrič v Jurjevici in Martin Skubic, dekan v Ribnici. — Za lepe krave: Franjo Andolšek v Brežah; Ivan Adamič v Poljanah; Franjo Pintar v Slatniku; Josip Kljun v Ribnici; Josip Pelc v Ribnici; Franjo Jaklič v Andolu in Anton Ilc v Gorenji vasi.

(Mokrončani) bodo imeli 4. oktobra cesarsko slavnost.

(Nove šole) se zidajo: v Črnomlji, Metliki, Podzemlji, Gribljah, Starem trgu, na Božjakovem, Bojancih in v Strekljevci (vse v črnomaljskem okraju).

(O nekem skopuhu ali oderuhu) v vasi blizu K. se nam je pisalo, da pobira od posojenega denarja kaj visoke obresti, da je zelo trden mož, pa da je vendar šel kot pogorelec, ki je dobil od družbe dobro zavarovalnino, k revnim kmetom prosjačit žita. To ni lepo.

Listnica uredništva.

G. dopisniku iz Št. Jerneja: Vašega dopisa ne moremo priobčiti, da si obžalujemo, da je od Vas omenjeni dopisnik pretiral; njega pa prosimo, naj v bodoče ne pove več, kakor je res.

Gospod Prijatelj „K.“ iz Ljubljanske okolice. Hvala! Zaradi pomanjkanja prostora prihodnjic.

V mesecu avgustu v Novomestu vračujoča se pisma:

Jernej Ogrine, Dolna babnica — Carl Kalinger, Derska — Debašek Bostjan, Kureški — Kozoglav Josef, Camet — Zure Johan, Munc — Franger Simon, Agram — Vulie Franc, Grahovo — F. K. W. 47, Agram — Pirc Alois, Agram — Widie Franc, Grahovo — Herrschaft Hopfenbach, Locco — Težak Dominik, Tersat — Mica Zupančič, Mirna — Leustek Juri, Breg — Blatnik Ana, Ljubljana — Zamida Pougac, Minosotta — Drpica Ant., Pola — Sekula Franc, St. Peter — Arko Jakob, Sagor — Mohar Janez, St. Peter — Luzer Franc, New York — Smerkol Frz., Semering — Brodovic Joh., Hrastje.

Žitna cena v Novem mestu 10. septembr. 1888.

Domače pšenice mernik 2 gld. — kr., Debelače (koruze) 1 gld. 60 kr., Soršice 1 gld. 60 kr., Rži 1 gld. 50 kr., Ječmena 1 gld. 30 kr., Ajde 1 gld. 33 kr., Ovsa 70 kr., Krompirja 50 kr.

Loterijske srečke.

Gradec	1. septembra	21	12	68	11	6
Trst	7. "	24	2	21	7	25

Za popravo hiše katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Rudolfovem so darovali:

Gg.: Marija Suhodolec z Dobrove 2 gl., Neimenovan duhoven 3 gl., J. Laznik (zopet) 1 gl., Neimenovan župnik 2 gl., Neimenovan dobrotnik z Notranjske 10 gl., Jos. Kodre 2 gl., J. Kodrič 50 kr., Andr. Mesar 1 gl., J. Hladnik 5 gl., Družba vč. gg. duhovnov v Vipavi 29 gl. 50 kr., Družba pri demantnej maši na Planini 30 gl. 50 kr. G. Fr. Perpar (zopet) 5 gl., Marija Stržina 1 gl. 50 kr., gospa Ter. Tomšič 5 gl.; gg.: Jos. Grčar (zopet) 10 gl., Neimenovan duhoven 5 gl., A. Pavčič 1 gl., Jos. Pavčič 1 gl., dva gospoda uradnika 2 gl., kanonik Debelak 5 gl., Fr. Jarc 5 gl., Jos. Krištof 1 gl., Fr. Kocgar 2 gl., žup. A. Jaklič 5 gl., Fr. Groznik 5 gl., Ig. Ključevšek 5 gl., Nadučitelj v pokoju 2 gl., Ant. Vrančič 1 gl., Ern. Vrančič 1 gl., Jak. Razpotnik 3 gl., Milostlj. g. knezoškof Missia zopet 50 gl., Dobrotnik iz Ljublj. 5 gl., Neimenovan 5 gl., Bree 1 gl., gospica Am. Strohál 2 gl., Neimenovaa g. iz Ljublj. 2 gl., gospa Ivana Šuštaršič 5 gl., gg.: Mih Zupan (zopet) 10 gl., župnik Oblak 2 gl., Fr. Dolinar iz Hor. 3 gl., župnik Fr. Kumer 1 gl., žup. Iv. Tavčar 5 gl., Jera Hočevar 2 gl., Marija, Franja in Jera (mlajša) Hočevar vsaka po 1 gl., Franc Oven 1 gl., Neimenovan župnik 3 gl., V. č. g. dobrotnik 10 gl., Neimenovan 1 gl., G. Jan. Potočnik 5 gl., pri Bobenčeku družba 16 gl., Neimenovan duhoven 5 gl., J. Adamič 2 gl., g. Mart. Molek 5 gl., g. Fr. Šuštaršič 2 gl. 20 kr., gospica H. Tonih 5 gl.

Za zastavo „Dol. Sokola“ so do sedaj darovali:

I. izkaz 76 gl. 63 kr. Gg: Florijan Zorko v Družinski Vasi 2 gl., Viljem Pfeifer in A. Jagovic v Krškem po 2 gl., Ivan Fischer v Mokronogu 2 gl., gospa E. Kupljenova iz Ornomlja 1 gl., gg.: J. Medved v Ljubljani 1 gl., B. Kobal v Krškem 1 gl., Ivan Mušič, prof. Ambruš, prof. Komljanec, J. Zajec in dekan Krese v Kočevji po 1 gl.; Böhm na Mirni 1 gl., J. Mikuš, J. Pfefferer, Pleškovič, Zorc Ferenc iz Mokronoga po 1 gl.; gspđ. Fani Zore v Kočevji 60 kr.; gg.: Marko Pezdirc v Metliki 50 kr., Josip Zure v Kandiji 50 kr., Karol Krištof v Novem mestu 50 kr., Av. Kète, Rudolf Karli, A. Kovačič, J. Pehani, Matej Bežan, Ivan Kolbesen, v Kočevji po 50 kr.; Anton Žagar iz Prezida 50 kr., Wudja, I. Bobek, Bohinc sen., Bohinc jun. in Grčar v Mokronogu po 50 kr.; gspđ. Marjetica v Kočevji 50 kr., gospa Viktorina Brunner v Kočevji 50 kr., gg.: Ljudevit Hudovernik in Franc Primec v Kočevji po 30 kr., Levce v Mokronogu 30 kr., Ivan Hudovernik in I. Tomec v Kočevji po 20 kr., Trošt v Mokronogu 20 kr. Skupaj 108 gl. 23 kr.

Vsem gspđ. in gg. darovalcem izreka tem potom svojo toplo zahvalo odbor „Dolenjskega Sokola“.

Zahvala.

Slavni Novomeški požarni brambi, ki je tako hitro prihitela k požaru 1. t. m. v Št. Peter, ter največ k rešitvi ostalih poslopij in živine vsled njenega vrlega delovanja pomagala, se toplo zahvaljuje

občinsko predstojništvo v Šentpetru.

[141]

France Bojanc, župan.

Dr. F. Vaupolič,

c. hr. občajni zdravnik

v Rudolfovem.

[139—2]

Šolske knjige,

pri J. Krajcu v Novem mestu.

Zahvala.

Podpisnemu pobila je močna toča dne 29. junija t. l. do celega skoraj vse pridelke. K sreči imel sem zavarovane svoje polje pri zavarovalni družbi na akcije „Franco-Hongroise“, katere glavni zastop ima gospod Josip Paulin v Ljubljani, na Marijinem trgu št. 2. Ta družba izplačala mi je veliko škodo po toči tako vestno ter naglo in sploh v moje zadovoljnost, da ne morem kaj, da izrečem družbi javno svoje priznanje ter jo najboljši priporočim slavnemu občinstvu.

V Rakovniku, dne 24. julija 1888.

[144]

Josip Anton grof Barbo,

posestnik graščine Rakovnik na Kranjskem.

Zahvala.

Letošnja velika toča je skoraj vso našo žetev uničila. K sreči smo je bili dali zavarovati pri zavarovalni družbi „Franco-Hongroise“ (glavni zastop v Ljubljani pri gosp. Jos. Paulin-u, Marijni trg št. 2.) kateri zavod je veliko škodo hitro in prijazno v našo popolno zadovoljnost poplačal, tako, da se mu moramo javno zahvaliti in to družbo vsem kmetovalcem toplo pripočati.

V Mokronogu, 18. julija 1888.

[143]

Oskrbništvo baron Ludovik Berg'ove graščine.

Več sto mernikov jabelk in hrušek,

žlahne vrste; veliko namiznega sadja, in veliko češpelj se proda. — Kupci naj blagovolijo o tej zadevi poprašati pri oskrbništvu graščine Radelca, pošta Bučča.

[145]

Ustanovljeno
1. 1837.

Matija Gerber

Ustanovljeno
1. 1837.(J. C. GERBER) v Ljubljani
priporoča

svojo bogato in raznovrstno zalogo

slovenskih molitvenih knjig,

po jako nizkih cenah in različno vezanih, na primér v papirju, v pol usnji pozlačene, popolnoma v usnji z zlato obrezo, v rujavem usnji okovane, dalje vezane v slonovi kosti, v ponarejenem kristalu, v žametu in plišu, z pozlačenimi vogli in s podobo v sredi. Izdeluje pa jih tudi, kakorkoli zahtevajo častiti naročniki.

Kdor vzame večje število knjižic, dovolim mu primerno znižanje cene (rabat).

Častite naročnike prosim, da naj se kar naravnost na mé obračajo.

Cenilnik pošljem na zahtevanje brezplačno in franko.

Dalje opozarjam svoje p. n. naročnike in kupovalce, da se že nekoliko časa prodajajo in širijo med ljudstvom slovenski molitveniki, ki niso na Kranjskem prišli na svitlo, katerih ni spisal kaki gospod duhovnik in ki tudi nimajo knezoškofijskega potrjenja. Na teh knjigah se dalje nahajajo tudi taki napisi, kakor jih imajo knjige, ki so v moji zalogi in še celo trije različni napisi, med tem ko je vsebina pri vseh knjigah enaka.

[142—1]

Dobljajo se po vseh knjigarnah.

V Zatičini na Dolenjskem,
tik c. kr. uradov in farne cerkve, dá se

* krčma, *

(zelo pripravno za prodajalnico) s posebnim poslopjem, kegljiščem, kakor tudi zemljiščem od 1. grudna t. l. v najem. Oddá se tudi za desetek. — Več o tem pove lastnik

Fran Kovač, posestnik in učitelj
v Zatičini.

[129—2]

Josip Perovšek,
knjigovez,

se priporoča za vezanje knjig vsake vrste in oblike, ter obljubuje naglo in dobro postrežbo po primerno nizki ceni.

[135—2]

Na prodaj sta, dobra, z 33. in 40. vedri,

dva soda

pri **Franc Goležu v Rudolfovem.** [127—2]

Na Stopnem pri Škocijanu

[140—1] daje se v najem ali se pa prodá

lepo poslopje,

obstoječe iz: hiše in hleva, 18 parcel zemlje, pri tem je vinograd in čez 17 johov hoste. — Cenjeno je 1865 gl. Več pové posestnica **Julija Kobe** v Rudolfovem št. 104.

Šolske sestre de Notre Dame
v Šmihelu pri Novem Mestu,

vsprejemajo deklice tudi v notranji ustav ali penzijo-nat. Deklice se v tem zavodu zamorejo naučiti potrebnih šolskih stvarij, se izuriti v vseh ženskih ročnih delih, v petji, v igranju na goslih, in se vsaj toliko izobraziti, da postanejo sposobne, vstopiti v preparandijo. Priložnost je tukaj tudi, se izuriti v gospodinjstvu, vrtnarstvu in se poleg slovenskega in nemškega jezika priučiti tudi laškega. Mesečna plača znaša

[184—2]

12 goldinarjev.

50 meterskih centov
navadnih in finih namiznih jabolk

je na prodaj na

Otočcah (Herrschaft Würdl) pošta Št. Peter pri Rudolfovem. [146]

Jože Strzelba v Ljubljani

kupuje vedno po najvišji ceni:

češminjevo ljubje, jeternik, čmeriko (teloh), sladke ali šentjanžove korenice, arnikove rožice

in razna druga zelišča.

V Novem mestu sprejema blago iz prijaznosti gospa **Marlja Rohrmann.** [12—11]

Lekarna pri angelju

Simon Sladović plem. Sladoević (prej Rizzoli) v Novem mestu.

P. n. občinstvu v mestu in okolici najuljudneje naznanjam, da sem od prej na dobrem glasu poznano Rizzoli-jevo lekarno prevzel, jo popolnoma novo vredil, ter jo z vsemi tudi najnovejšimi zdravili dobro založil. Dobivajo se razne tu- in inozemske specialitete, razne kirurškične priprave, gumi- in gutaperha-izdelki (fabrikati) in obveze (Verbandmittel). Nadalje imam vedno sveže napolnjene vsakovrstne mineralne vode. Mej drugimi rečmi priporočam že od prej dobro poznane zdravila za živino, kakor:

Mr. Tetley-eva zdravilna štupa za svinje, neogibno potreben pripomoček za svinjorejo. Izvrstna po mnogoterih izkušnjah utrjena, z najboljšim vspehom rabljena štupa za vsakovrstne svinjske bolezni in najboljši pripomoček proti kugi. Cena enega zavojčka 36 kr.

Švicarska štupa za govejo živino. To štupo rabijo na Švicarskem na vseh večjih pristavah z najboljšim vspehom.

Skušena štupa za konje. Brez te ne bi smel nikdo biti, kdor hoče lepe konje imeti. Zavojček 40 kr.

Restitutionsfluid ali cvet za konje, pravo krepilo in neobhodno potrebno za konjske noge. Steklenica 80 kr.

Prah zoper bolezni pri kokoših, purah, racah in sploh domači pernati živali. Zavojček 25 kr.

Naročila bom izvrševal točno in takoj po pošti in sicer najbolje s poštnim povzetkom (Postnachnahme). [136—2]